

HE 46/2009 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi Valtakunnanvoudinvirastosta, ulosottokaaren eräiden säännösten voimaantulosta ja ulosottokaaren muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Valtakunnanvoudinvirastosta. Virasto perustettaisiin hoitamaan ulosottotoimen keskushallintoviranomaisen tehtäviä. Virastolle kuuluisi pääosa niistä tehtävistä, joita nykyisin hoitavat oikeusministeriö ja lääninhallitukset. Ehdotetussa laissa säädettäisiin viraston tehtävät ja organisaatio.

Lisäksi esitykseen sisältyy ehdotus ulosottokaaren muuttamisesta, jossa otettaisiin huomioon Valtakunnanvoudinviraston perustamisesta aiheutuvat ulosottokaaren muutostarpeet sekä ehdotus laiksi ulosottokaaren eräiden säännösten voimaantulosta.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2010 alusta.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
2.1 Ulosottolaitos.....	3
2.2 Lainsäädäntö.....	4
2.3 Tulosohejaus.....	4
2.4 Toiminnan ja talouden seuranta, tilastointi ja raportointi.....	4
2.5 Henkilöstöhallinto.....	5
2.6 Ulosottohenkilöstön koulutus.....	5
2.7 Ulosoton tietojärjestelmän ja työnkulkujen kehittäminen.....	5
2.8 Oikeudelliset asiat.....	5
2.9 Lupa-asiat.....	6
2.10 Viestintä ja tietopalvelut.....	6
2.11 Sidosryhmäyhteistyö.....	6
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	6
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	7
Taloudelliset vaikutukset.....	7
Yhteiskunnalliset vaikutukset ja vaikutukset kansalaisten asemaan.....	7
Henkilöstövaikutukset.....	8
5 ASIAN VALMISTELU.....	8
6 MUITA ESITYKSEEN VAIKUTTAVIA SEIKKOJA.....	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	9
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	9
1.1 Laki Valtakunnanvoudinvirastosta.....	9
1.2 Laki ulosottokaaren eräiden säännösten voimaantulosta.....	11
1.3 Ulosottokaari.....	12
1 luku. Yleiset säännökset.....	12
3 luku. Yleiset menettelysäännökset.....	12
11 luku. Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn.....	13
12 luku. Erinäiset säännökset.....	13
2 VOIMAANTULO.....	14
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	14
LAKIEHDOTUKSET.....	15
1. Laki Valtakunnanvoudinvirastosta.....	15
2. Laki ulosottokaaren eräiden säännösten voimaantulosta.....	17
3. Laki ulosottokaaren muuttamisesta.....	18
LIITE.....	21
RINNAKKAISTEKSTI.....	21
ulosottokaaren muuttamisesta.....	21

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Ulosottotoimen organisaatio uudistettiin vuonna 1996, jolloin ulosoton hallintoviranomaisiksi tulivat oikeusministeriö ja lääninhallitukset. Oikeusministeriön tehtävänä on siitä saakka ollut ulosottotoimen yleinen johto, ohjaus ja valvonta. Lääninhallituksille puolestaan ovat kuuluneet aluehallintoviranomaisena asetuksella erikseen säädetty ulosoton ohjaus-, valvonta- ja muut hallintotehtävät. Paikallisviranomaisina ovat toimineet kihlakunnanvoudit alaisineen.

Ulosottokaaren perusteluissa (HE 83/2006 vp) edellä todettua kolmiportaista organisaatiota pidettiin epätarkoituksenmukaisena ja tehottomana. Lääninhallituksissa on hoidettu päällekkäisiä tehtäviä niin toisiinsa kuin oikeusministeriöön nähden. Ulosottokaaren valmistelun yhteydessä oikeusministeriö selvitti lääninhallitusten henkilöstön näkemyksiä organisaation toimivuudesta (oikeusministeriö, Ulosoton keskushallintotyöryhmän loppuraportti, Lausuntoja ja selvityksiä 2005:16). Selvityksessä tuli esille lukuisia organisaatiosta johtuvia ongelmia.

Ulosottokaaren perusteluissa kiinnitettiin huomiota siihen, että ulosoton hallintotehtävät ovat pääosin valtakunnallisia tehtäviä ja alueellisten hallintotehtävien merkitys vähennee. Niinpä vuoden 2008 alussa voimaan tulleeseen ulosottokaareen (705/2007, jäljempänä UK) otettiin keskeiset säännökset kaksiportaisesta ulosotto-organisaatiosta, josta ulosoton väliportaan hallinto on poistettu. Kaksiportaiseen organisaatioon kuuluu ulosottokaaren mukaan ulosoton hallinnollinen keskusvirasto (hallintovirasto) ja paikalliset ulosottoviranomaiset. Ulosottokaareen otettiin ainoastaan tämän kaksiportaisen organisaation perusratkaisua koskevat säännökset. Keskushallinnosta on ollut tarkoitus säätää tarkemmin erikseen annettavalla lailla, jossa yhteydessä erillisellä voimaanpanolailla säädetään myös ulosottokaaren organisaatio-säännösten voimaantulo.

Ulosoton keskushallintoviranomaisena toimivasta virastosta käytetään ulosottokaa-

ressa teknistä nimitystä hallintovirasto. Ulosottokaaren mukaan viraston varsinaisesta nimestä säädetään viraston perustamista koskevan lain yhteydessä.

Perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista tulee säätää lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Tässä esityksessä tarkoitettu virasto ei hoitaisi yksittäisiä ulosottoasioita eikä olisi samanlainen lainkäyttöelin kuin paikalliset ulosottoviranomaiset. Kuitenkin virastolle kuuluisi julkisen vallan käytöksi katsottavia tehtäviä, kuten kantelu- ja korvausasioiden ratkaiseminen. Pääosin viraston tehtävät olisivat kuitenkin ulosoton hallintotehtäviä.

Viraston perustaminen aiheuttaa joitakin muutostarpeita ulosottokaareen. Pääosa niistä koskee sanan hallintovirasto muuttamista Valtakunnanvoudinvirastoksi. Asiallisena muutoksena ehdotetaan, että Valtakunnanvoudinvirasto voisi eräissä tilanteissa kerätä kootusti tietoa ulosottomiehille.

2 Nykytila

2.1 Ulosottolaitos

Ulosottomies on puolueeton valtion lainkäyttöviranomaisen, jonka tehtävänä on tuomiossa tai muussa ulosottoperusteessa asetetun velvoitteen täytäntöönpano julkista valtaa käyttämällä.

Ulosottolaitoksen palveluksessa on noin 1 400 virkamiestä, jotka toimivat 22 ulosottoviraston yhteensä lähes 180 toimipaikassa. Vuosittain täytäntöön pantavaksi saapuu noin 2,5 miljoonaa asiaa ja velkojille tilitetään noin 650—700 miljoonaa euroa. Ulosoton kautta välittyy vuosittain noin 2 miljoonaa maksua. Ulosmittauksia toimitetaan vuosittain noin 500 000. Ulosottolaitoksessa käsitellään vuosittain noin 500 000 velallisen asioita.

Ulosottomenettely on lainkäyttöä osana siviiliprosessia. Ulosottotoimen hallinto kuuluu oikeusministeriön hallinnonalaan. Keskushallinnon tehtäviä hoidetaan oikeusminis-

teriön lisäksi lääninhallituksissa. Lääninhallituksen tehtävänä on ohjata ulosottotoimen hallintoa sekä valvoa ulosottotoimintaa siten kuin oikeusministeriö tarkemmin määrää. Lääninhallitusten oikeushallinto-osastoilla hoidetaan nykyisin muun muassa seuraavia ulosoton hallintotehtäviä:

- tulosohtaukseen osallistuminen
- tarkastustoiminta
- ulosottoviranomaisen menettelystä tehdyt kantelut
- vahingonkorvausvaateet
- ulosottohenkilöstön koulutuksen järjestäminen
- paikallisten ulosottoviranomaisten henkilöstöhallintoon liittyvät tehtävät
- ulosotopiirien päälliköiden sivutoimiluvat
- lainkäytön yhtenäisyyden seuranta.

Henkilöstöresursseja ulosoton hallintotehtäviin käytetään tällä hetkellä yhteensä noin 22 henkilötyövuotta.

Oikeusministeriön oikeushallinto-osaston ulosottoyksikössä työskentelee seitsemän virkamiestä. Lisäksi ulosoton koulutustehtäviin osallistuu koulutusyksikön henkilöstöä sekä tukipalveluhenkilöstöä arviolta 0,5 henkilötyövuoden verran.

Lääninhallitusten oikeushallinto-osastojen henkilöstö toimii oikeusministeriön nimittämien oikeushallintopäällikköjen alaisuudessa. Ulosottohallinnon substanssitehtäviä hoitaa lääninhallituksissa yhteensä 14 viranhaltijaa.

Aluehallinnon kehittämishankkeen (AL-KU) mukaan lääninhallitukset nyky muodosaan lakkaavat 1.1.2010 alkaen.

2.2 Lainsäädäntö

Vuoden 2008 alusta voimaan tulleen ulosottokaaren siirtymäsäännöksen mukaan lain 1 luvun 11 §:n 1 ja 2 momentin, 12 §:n sekä muiden hallintovirastoa koskevien säännösten voimaantulosta säädetään erikseen lailla. Siihen saakka hallintoviraston tehtävät kuuluvat oikeusministeriölle ja lääninhallitukset hoitavat muulta osin niille aikaisemman lain mukaan kuuluvat tehtävät.

Nyt voimassa olevassa ulosottokaaren 1 luvun 11 §:ssä säädetään ulosottolaitoksen organisaatiosta. Ulosottolaitos muodostuu

keskushallinnosta ja sen alaisista paikallisista ulosottovirastoista. Keskushallinnosta huolehtii pykälän mukaan hallintovirasto, joka kuuluu oikeusministeriön hallinnonalaan.

Nyt voimassa olevassa ulosottokaaren 1 luvun 12 §:ssä säädetään hallintovirastosta. Virastolle kuuluu hallinnollinen ulosottotoimen yleinen johto, ohjaus ja valvonta. Viraston nimestä, tehtävistä, viroista ja muusta järjestämisestä säädetään erikseen lailla. Valtioneuvosto nimittää viraston päällikön.

Nyt ehdotettavien lakien voimaantuloon saakka ulosottotoimen hallintotehtäviä hoidetaan ulosottokaaren siirtymäsäännösten mukaan oikeusministeriön oikeushallinto-osaston ulosottoyksikössä. Samaten lääninhallitusten ulosottoyksiköt jatkavat tehtäviensä hoitoa nyt ehdotettavien lakien voimaantuloon saakka.

Ulosottokaareissa ei säädetty lähemmin hallinnollisen keskusviraston nimestä, vaan siitä käytetään ulosottokaareissa teknistä nimitystä hallintovirasto. Estettä tällaisen nimityksen jättämiselle ulosottokaareen ei sinällään ole, mutta on kuitenkin havainnollisempaa, että ulosottokaareissa käytetään nimitystä Valtakunnanvoudinvirasto. Tämä johtaa useiden ulosottokaaren säännösten tekniseen muuttamiseen siten, että sana hallintovirasto korvataan sanalla Valtakunnanvoudinvirasto.

2.3 Tulosohtaus

Oikeusministeriö käy vuosittain tulosneuvottelut lääninhallitusten oikeushallinto-osastojen kanssa, jotka puolestaan käyvät tulosneuvottelut ulosottovirastojen kanssa. Näissä neuvotteluissa sovitaan ulosottoviraston toimintamäärärahoista ja asetetaan virastolle yksilöidyt määrälliset ja laadulliset tulostavoitteet.

2.4 Toiminnan ja talouden seuranta, tilastointi ja raportointi

Tehokas tulosohtaus edellyttää säännöllistä toiminnan ja talouden seuranta. Seuranta voidaan toteuttaa muun muassa tilasto- ja raporttiseurannalla sekä virastoissa toimeenpantavilla tarkastuksilla. Seurannalla on tuntuva merkitys hallinnonalalla, jossa viranomaisen toimenpiteillä voidaan puuttua tun-

tuvasti kansalaisten oikeussuojan piiriin ja jossa vuosittain käsiteltävä asiakasvarojen määrä on yli 600 miljoonaa euroa.

2.5 Henkilöstöhallinto

Ulosottolaitoksen henkilöstöhallinnon tehtävistä keskeisimpiä ovat:

- henkilöstösuunnittelu
- johtavien kihlakunnanvoutien ja kihlakunnanvoutien virkojen ja virkasuhteiden täyttö (UK 1:14)
- johtavien kihlakunnanvoutien ja kihlakunnanvoutien virkavapaudet (valtioneuvoston asetus ulosottoimen hallinnosta, 1321/2007, 7 §)
- sivutoimiluvat ja -ilmoitukset (VNA ulosottoimen hallinnosta 8 §)
- ulosottovirastoissa täytettävien virkojen täyttöluvut
- kihlakunnanvoutien vuotuiset kehityskeskustelut, henkilökohtaisen suorituksen arvioinnit ja kokemusosan laskenta/seuranta (VPJ)
- työnjohdolliset ja virkamiesoikeudelliset toimenpiteet.

2.6 Ulosottohenkilöstön koulutus

Ulosottomenettelyn tulee olla paitsi tehokasta myös asianmukaista siten, että ulosottomiehelle säädettyjä laajoja toimivaltuuksia käytetään vastuullisella, ennustettavalla ja asianosaisten oikeusturvan takaavalla tavalla. Tästä hallinnonalan erityispiirteistä johtuen ulosottohenkilöstön kouluttaminen on yksi keskeisimmistä hallinnon tehtävistä. Koulutuksen tavoitteina ovat henkilöstön osaamisen varmistaminen ja ylläpito sekä lainkäytön yhtenäisyys.

Koulutustoiminta on mittavaa. Koulutettavien viranhaltijoiden määrä on noin 1 400, ja koulutuspäiviä kertyy parhaimmillaan noin 150 vuodessa. Koulutustarve ei tule lähivuosina vähentymään, koska henkilöstön ikärakenne aiheuttaa suuren vaihtuvuuden.

2.7 Ulosoton tietojärjestelmän ja työnkulkujen kehittäminen

Ulosoton valtakunnallisen tietojärjestelmän (Uljas) avulla käsitellään vuosittain noin 2,5

miljoonaa velkomisasiaa, jotka koskevat noin 500 000 velallista. Järjestelmässä tehdään vuosittain noin 500 000 ulosmittausta ja käsitellään lähes 2 miljoonaa maksusuoritusta. Velkojille tilitetään vuosittain keskimäärin 650 miljoonaa euroa. Uljas on yksi valtionhallinnon suurimmista tietojärjestelmistä.

Muita ulosoton tietojärjestelmiä ovat raportointi- ja tilastointisovellus DWUljas sekä asiakirjatuotannossa käytetty ulosoton Notes.

Oikeusministeriö vastaa tietojärjestelmien ylläpitämisestä ja kehittämisestä (UK 1:24–25). Ministeriön tehtävänä on kehittää tietojärjestelmiä ja ulosottoprosessin työvaiheita tarkoituksenmukaisiksi ja toiminnalle asetettavia määrällisiä ja laadullisia tavoitteita tukeviksi. Yhtenä ulosottolaitoksen tavoitteena on ulosoton palvelukyvyyn turvaaminen ja ulosoton sähköisen asioinnin lisääminen.

Tietojärjestelmien ja työnkulkujen kehittämishankkeet perustuvat tiiviiseen yhteistyöhön ulosottopiirien ja Hämeenlinnassa sijaitsevan Oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksen (OTTK) kanssa.

2.8 Oikeudelliset asiat

Oikeusministeriölle kuuluvat muun muassa seuraavat oikeudelliset asiat:

- kantelukirjoitusten ja korvausvaateiden käsittely
- valtion puhevallan käyttäminen tuomioistuimissa (UK 10:18 ja 11:20)
- kansalaiskirjeisiin vastaaminen sekä muu juridinen neuvonta ja ohjaus
- asiantuntijalausunnot, lausunnot laillisuusvalvojille (EOA, OKa)
- lainkäytön yhtenäisyyden seuranta
- lainsäädännön muutostarpeiden kartoitus.

Oikeudellisten asioiden määrä vaihtelee vuosittain. Kanteluiden, korvausvaateiden ja valtion puhevallan käyttäminen tuomioistuimissa sekä kansalaisten yhteydenottojen määrä ovat lisääntyneet tuntuvasti viime vuosina. Vuonna 2007 kirjallisia kanteluita ja korvausvaateita tuli vireille lääninhallituksissa ja oikeusministeriössä yhteensä noin 100 kappaletta. Lisäksi ulosoton hallintotehtävissä työskentelevät ottavat päivittäin vastaan runsaasti eri muodoissa kansalaisten yhteydenottoja. Kansalaisaktiivisuus on lisääntynyt sitä mukaa kuin ulosottolain uudistukses-

ta tiedottaminen on lisännyt yleisön tietoisuutta ulosotosta. Myös sähköinen asiakirjojen toimittamismahdollisuus alentaa kynnystä kanteluiden tekemiseen ja muihin yhteydenottoihin. Kansalaisaktiivisuuden ei voida olettaa tulevaisuudessa ainakaan vähentyvän nykyisestä tasosta. Hyvin tavallista on, että myös muut viranomaiset ottavat yhteyttä ulosoton hallintoviranomaisiin ulosoton erityisasiantuntemusta edellyttävissä kysymyksissä.

2.9 Lupa-asiat

Oikeusministeriö voi myöntää hakijalle luvan hakea ulosottoa sähköisellä viestillä, joka toimitetaan teknisen käyttöyhteyden avulla ulosoton tietojärjestelmään (UK 3:1.3). Nykyisin tietojärjestelmähakijan luvat hoidetaan keskitetysti ministeriössä. Hakemusten määrä on jatkuvasti kasvanut, mutta tulevaisuudessa ulosoton internet-hakemisen mahdollisuus saattaa jossakin määräin vähentää lupahakemuksia. Hakemuksia arvioidaan kuitenkin tulevan noin 30 vuodessa.

Ministeriö voi päättää teknisen käyttöyhteyden perustamisesta ja tietojen luovuttamisesta sen avulla ulosottorekisteristä, jos tietojen vastaanottajalla on oikeus sähköiseen tiedonsaantiin (UK 1:35). Nämä luvat ovat harvinaisia ja toistaiseksi niitä on haettu ja myönnetty vain muutamalle luottotietotoiminnan harjoittajalle.

2.10 Viestintä ja tietopalvelut

Oikeusministeriö vastaa ulosottolaitoksen ulkoisesta viestinnästä ja sen kehittämisestä. Ulosottoyksikön vastuulla on myös koko ulosottolaitoksen tarvitseman ulkopuolisen tiedon kerääminen sekä ulosottotoiminnasta syntyvän tiedon luominen, arkistointi ja välittäminen.

2.11 Sidosryhmäyhteistyö

Niin sanottu sidosryhmäyhteistyö on voimakkaasti kehittyvä tehtäväryhmä. Ulosottohallinnon tärkeä yhteistyötaho on Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus, joka huolehtii käytännössä muun muassa ulosoton tietojärjestelmien kehittämisestä ja ylläpidosta.

Toimiva yhteistyö ulosoton keskeisten julkisoikeudellisten hakijoiden, kuten Oikeusrekisterikeskuksen, verohallinnon, Ajoneuvohallintokeskuksen ja Kansaneläkelaitoksen kanssa on välttämätöntä ulosotto toiminnan sujuvuuden ja ennustettavuuden vuoksi. Myös hakemusvolyymeiltaan suurimmat yksityisoikeudelliset hakijat, kuten perintätoumistot ja pankit, ovat keskeisiä tahoja muun muassa suuriin hakemusmassoihin liittyvien työnkulkujen kehittämiseksi.

Talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjumisessa sekä rikosshyödyn takaisinperinnässä ulosottohallinto on yhteistyössä muiden muassa poliisin keskushallintoviranomaisen, keskusrikospoliisin, Valtakunnansyyttäjävirston, verohallinnon ja Tullihallituksen kanssa.

Vankeusrangaistusten täytäntöönpanon suunnittelu- ja kehittämistarpeet sekä vankeinhoitolaitoksen ja ulosottolaitoksen yhteiset koulutushankkeet edellyttävät yhteistyötä Rikosseuraamusviraston kanssa.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esitys perustuu ulosottokaaren säännöksiin, jotka koskevat hallintovirastoa.

Ulosottokaaren 13.2 §:n 3. kohdassa tarkoitettujen säännösten ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2010 samanaikaisesti lakiehdotusten 1 ja 3 kanssa. Säännökset tulisivat voimaan sisällöltään lakiehdotuksen 3 mukaisina.

Kun mainittujen säännösten voimaantulo on jätetty myöhemmin lailla säädettäväksi, niiden voimaantuloajankohdasta on vakiintuneen käytännön mukaan säädettävä erillisellä voimaantulo lailla. Voimaantuloa ei voi sisällyttää 1. tai 3. lakiehdotuksen voimaantulosäännökseen.

Oikeusministeriölle ja lääninhallituksille kuuluvat ulosoton hallintotehtävät siirtyisivät 2. lakiehdotuksen tullessa voimaan ulosoton keskushallintoviranomaiselle siten kuin lakiehdotuksena 1 olevassa erillislaissa tarkemmin säädettäisiin.

Esityksessä toteutetaan ulosottokaareissa säädetty kaksiportainen ulosottoorganisaatio. Tavoitteena on toimiva keskushallintotason operatiivinen johtoyksikkö,

jolla olisi tiivis yhteys ulosottopiireihin ja tarkoituksenmukainen työnjako oikeusministeriön kanssa.

Valtakunnanvoudinvirastosta annettu laki aiheuttaa ulosottokaareen lähinnä teknisluonteisia muutoksia. Havainnollisuuden vuoksi ehdotetaan, että ne ulosottokaaren säännökset, joissa säädetään hallintovirastosta, muutetaan koskemaan Valtakunnanvoudinvirastoa.

Valtakunnanvoudinvirasto edustaisi valtakunnan huippuosaamista ulosottoasioissa. Enemmistöltä sen viranhaltijoista tulisi edellyttää vähintään hyvää ”voutitason” ammattitaitoa ja kokemusta, mieluummin kuitenkin erinomaista ulosottoimen tuntemusta. Tähän osaamiseen oikeusministeriö voisi tukeutua strategisessa ohjauksessaan ja muun muassa maksuhäiriöpolitiikkaan liittyvässä lainvalmistelussa.

Ulosottokaaren säätämisen yhteydessä tarkoitettiin, että oikeusministeriölle jää hallinnonalan strateginen suunnittelu ja ohjaus, talousarviosuunnittelu ja säädösvalmistelu. Tarkoitus myös on, että virkaehtosopimus-, palkkaus- ja virkajärjestelytoimivaltaan liittyvät asiat jäävät ainakin toistaiseksi oikeusministeriölle (HE 83/2006 vp). Myös toimintalakysymykset jäisivät oikeusministeriölle.

Operatiivisena hallintotehtävänä, muun muassa tulosohjauksen, koulutuksen, henkilöstöhallinnon ja tarkastustoiminnan ohella, Valtakunnanvoudinviraston tulee erityisesti huolehtia ulosottolaitoksen palvelujen alueellisesta saatavuudesta.

Valtakunnanvoudinviraston päällikkönä toimisi valtakunnanvouti. Viraston organisaatiosta ja virkamiesten tehtävistä määrättäisiin valtioneuvoston asetuksessa ja työjärjestyksessä.

Nykyisin jokainen ulosottomies joutuu erikseen hankkimaan asiassa välttämättömät tiedot silloinkin, kun vireillä on runsaasti asioita, joissa keskitetty tietojenhankinta olisi tarkoituksenmukaista. Runsaslukuiset ulosottomiesten tietojensaantipyynnöt saattavat aiheuttaa turhia kustannuksia tietojenantovelvolliselle.

Esitykseen sisältyy ulosottokaaren muutos ehdotus, jonka mukaan Valtakunnanvoudinvirasto voisi tietyissä tapauksissa koota keskitetysti tietoa ulosottomiehille.

4 Esityksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Valtakunnanvoudinviraston henkilövahvuus olisi 22 henkilötyövuotta. Arvio perustuu viraston keskeisten tehtävien edellyttämään henkilöstötarvelaskelmaan.

Valtakunnanvoudinviraston toimitilarpeisiin kuuluvat henkilöstön työtilat sekä kokous- ja koulutustilat. Alueellistamisratkaisusta johtuen tiloja olisi hankittava kahdelta paikkakunnalta.

Oikeusministeriöstä ja lääninhallituksista siirrettäisiin määrärahaa viraston menoja varten. Viraston perustaminen edellyttäisi noin 400 000 euron kertamenoja kalusteisiin ja muuhun viraston varustamiseen sekä noin 450 000 euron pysyvää vuotuista menolisäystä lähinnä kohonneiden toimitilakustannusten ja alueellistamisesta johtuvien kohonneiden matkakustannusten vuoksi.

Määrärahatarpeeseen ehdotetaan kertaluontoista 200 000 euron menolisäystä vuoden 2010 talousarvioon. Muutoin lisäkustannukset katettaisiin oikeusministeriön hallinnonalan määrärahojen puitteissa.

Yhteiskunnalliset vaikutukset ja vaikutukset kansalaisten asemaan

Ulosotto on valtakunnallistunut, ja myös velkojatoimi ja perintäala ovat keskittyneet. Näistä syistä korostuu ulosoton toiminnallinen ja oikeudellinen yhdenmukaisuuden vaatimus. Keskushallinto parantaa mahdollisuuksia operatiivisesti ohjata ulosottopiirien toimintaa hallinnollisesti ja organisatorisesti selkeältä pohjalta. Ulosottomenettelyihin ja henkilöstön osaamiseen liittyvät kehittämistavoitteet voidaan toteuttaa valtakunnallisesti mahdollisimman yhtenäisellä tavalla. Tämä ei merkitse puuttumista ulosottomiesten asemaan riippumattomina lainkäyttöviranomaisina.

Esitys koskee keskushallintotason toimintaa, eikä sillä ole välittömiä vaikutuksia velallisten tai velkojien asemaan, joka määräytyy ennen kaikkea ulosottokaaren mukaisesti.

Valtakunnanvoudinviraston tehtävänä on ulosottokaaren mukaan erityisesti huolehtia

ulosottopalvelujen alueellisesta saatavuudesta.

Henkilöstövaikutukset

Alustavien suunnitelmien mukaan lääninhallituksista, pois lukien Ahvenanmaa, siirtyisi virastoon ulosottohallinnon substanssi-tehtävistä 14 virkaa ja kaksi toimistohenkilöstön virkaa tukipalveluista (kirjaaminen, arkistointi, vahtimestaripalvelut). Oikeusministeriön oikeushallinto-osaston ulosottoyksiköstä ja koulutusyksiköstä siirtyisi yhteensä arviolta kuusi virkaa. Lääninhallituksen viroista on vakinaisesti täytettynä seitsemän ja oikeushallintoyksikön viroista neljä.

Oikeusministeriöstä ja lääninhallituksesta Valtakunnanvoudinvirastoon siirtyviin virkoihin nimitetyt virkamiehet siirtyisivät viraston vastaavaan virkaan. Siirtyvä henkilöstö säilyttäisi palvelussuhteeseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet sekä euromääräisen palkkansa.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä. Valmisteluun on osallistunut oikeusministeriön nimeämiä asiantuntijoita.

Esityksen pohjana olleesta, tammikuussa 2009 valmistuneesta esitysluonnoksesta varattiin noin 30 viranomaiselle, järjestölle ja yhteisölle tilaisuus lausunnon antamiseen. Lausunnoissa suhtauduttiin myönteisesti ehdotukseen. Useissa lausunnoissa kiinnitettiin huomiota henkilöstön aseman turvaamiseen. Lausuntopalautteen johdosta on tehty eräitä tarkistuksia sekä ehdotuksen perustelutekstiin että säännöksiin. Lausunnoista on laadittu yhteenveto.

6 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Alueellistamisen koordinaatioryhmä puolsi kokouksessaan 16.12.2008 oikeusministeriön ehdotusta, jonka mukaan Valtakunnanvoudinvirasto sijoitetaan aluksi pääkaupunkiseudulle ja Turkuun. Tarkoitus on, että virasto siirretään asteittain Turkuun. Siirto suoritetaan vuoteen 2015 mennessä. Pääkaupunkiseudulle jätetään muutamia työpisteitä välttämättömän pääkaupunkisidonnan työn helpottamiseksi.

Esityksellä ei ole suoranaista yhteyttä alue- ja paikallishallinnon tai yhteispalvelujen kehittämishankkeiden kanssa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki Valtakunnanvoudinvirastosta

1 §. *Valtakunnanvoudinvirasto.* Pykälä sisältäisi viittauksen ulosottokaareen, jossa on keskeiset ulosoton kaksiportaista organisaatiota koskevat säännökset. Ulosottokaaren 1 luvun 11 §:n 1 momentin mukaan ulosottolaitos muodostuu keskushallinnosta ja sen alaisista paikallisista ulosottovirastoista.

2 §. *Valtakunnanvoudinviraston tehtävät.* Ulosottokaaren 1 luvun 11 §:n 2 momentissa ja 12 §:n 1 momentissa säädetään yleisesti, että ulosoton keskushallinnosta huolehtii hallintovirasto (nyt ehdotettava Valtakunnanvoudinvirasto), jolle kuuluu hallinnollinen ulosottoimen yleinen johto, ohjaus ja valvonta. Viraston tulee myös huolehtia ulosottolaitoksen palvelujen alueellisesta saatavuudesta. Saman luvun 24 §:n mukaan virasto huolehtii ulosoton tietojärjestelmän ylläpitämisestä ja kehittämisestä. Virasto voi antaa hallinnollisia määräyksiä lain täytäntöönpanemiseksi (UK 12:2). Lisäksi ulosottokaareissa on säännöksiä virastolle kuuluvista yksittäisistä tehtävistä, kuten kihlakunnanvoutien nimittämisestä, kanteluiden käsittelystä ja luvan myöntämisestä tietojärjestelmähakijaksi haluaville.

Pykälässä koottaisiin yhteen Valtakunnanvoudinviraston keskeiset tehtäväalueet. Tehtäväluettelo olisi osittain päällekkäinen ulosottokaareissa säädettyjen viraston tehtävien kanssa. Tätä ei kuitenkaan voida välttää, koska ulosottokaareissa säädetty tehtävät perustuvat yksittäisiin ulosottokaaren säännöksiin. Tarkemmin tehtävät määriteltäisiin mahdollisessa valtioneuvoston asetuksessa sekä viraston ja myös oikeusministeriön työjärjestyksissä.

Oikeusministeriölle jäisi ulosottokaaren säätämisen yhteydessä tarkoitettulla tavalla ulosottoimen strateginen suunnittelu ja ohjaus, talousarviosuunnittelu ja säädösvalmistelu. Virastolle puolestaan kuuluisivat operatiivinen johtaminen ja kehittämishankkeiden toteutus. Se toimisi asiantuntijaorganisaationa ministeriön ohjaus- ja suunnittelujärjestelmälle, säädösvalmistelulle ja poliittiselle

johdolle. Valtakunnanvoudinvirastolla olisi kokonaisvastuu ulosottoimen operatiivisesta hallinnosta. Virkaehtosopimus-, palkkaus- ja virkajärjestelytoimivaltaa ei kuitenkaan tässä vaiheessa säädettäisi Valtakunnanvoudinviraston tehtäviksi. Mainittujen asioiden hoito, kuten myös toimitilakysymykset, säilyisivät toistaiseksi oikeusministeriössä niin kuin ulosottokaaren säätämisen yhteydessä tarkoitettiin. Ministeriöön jäävät virkamiehet, joiden vastuulla mainitut tehtävät ovat aiemminkin olleet, eikä tällaisten tehtävien siirtämistä juuri perustettuun virastoon pidetä tarkoituksenmukaisena.

Pykälän 1 ja 2 kohdat ilmentäisivät viraston tiivistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta oikeusministeriön kanssa ulosottoimen hallinnoimisessa ja kehittämisessä. Pykälän 1 kohdan mukaan Valtakunnanvoudinvirasto vastaisi oikeusministeriön kanssa sovittujen tavoitteiden mukaisesti muun muassa ulosottovirastojen tulosoikeudesta, koulutuksesta ja tarkastustoimesta. Pykälän 2 kohdan nojalla virasto voisi resurssiensa puitteissa tukea ministeriön ulosottoimeen liittyvää strategista suunnittelua muun muassa tuottamalla ja välittämällä päätöksenteon tueksi tietoa sekä seuraamalla alaa koskevaa tutkimustietoa ja kansainvälistä kehitystä. Erityisesti säädösvalmisteluun liittyvä yhteistyö oletettavasti muodostuu erityisen tiiviiksi.

Ulosottokaaren 1 luvun 24 §:n 1 momentin mukaan Valtakunnanvoudinvirasto huolehtii ulosoton tietojärjestelmän ylläpitämisestä ja kehittämisestä. Puheena olevan pykälän 3 kohdan mukaan Valtakunnanvoudinviraston tehtävänä on ylläpitää ja kehittää ulosottolaitoksen käytössä olevia tietojärjestelmiä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että viraston vastuulle kuuluisivat ulosoton valtakunnallinen tietojärjestelmä (Uljas), raportointi- ja tilastointisovellus (DWUljas), asiakirjatuotannossa käytetty ulosoton Notes (Uno) sekä mahdolliset muut tulevaisuudessa kehitettävät ulosoton tietojärjestelmät. Valtakunnanvoudinviraston virkamiesten oikeudesta saada ulosottotietoja säädetään ulosottokaareissa.

Pykälän 4 kohdassa säädettäisiin nimenomaisesti, että virastolle kuuluvat ulosottoviranomaisten toimintaa koskevien kantelujen

ja korvausvaatimusten ratkaiseminen. Näitä asioita käsittelevät nykyisin oikeusministeriön ohella lääninhallitusten oikeushallintoyksiköt.

Valtakunnanvoudinviraston tehtäviin kuuluisi pykälän 5 kohdan mukaan kehittää ulosottotoimen hallinnon kansainvälistä yhteistyötä. Tämä edellyttää täytäntöönpanotoimen ja sen hallinnon kansainvälisen kehityksen seurantaan eri keinoin sekä osallistumista toimialaansa kuuluviin kansainvälisiin kehittämishankkeisiin. Oikeusministeriön oikeushallinto-osaston ulosottoyksiköllä on ollut tiivis yhteistyö viime aikoina erityisesti Ruotsin ja Venäjän ulosottoviranomaisten kanssa.

Pykälän 6 kohta koskee edellä mainitsemattomia, nykyisin oikeusministeriölle kuuluvia hallinnollisia tehtäviä ja virastolle mahdollisesti myöhemmin tulevia uusia ulosottotoimen hallintotehtäviä. Viraston sijoituspaikasta riippumatta myös pääkaupunkiseudulla tulee säilyä riittävät henkilöresurssit muun muassa niin sanottua sidosryhmäyhteistyötä varten. Ulosottohallinnon sidosryhmät sijaitsevat valtaosin pääkaupunkiseudulla ja osa viraston tehtävistä on muutoinkin pääkaupunkisidonnaista.

3 §. Virat ja henkilöstö. Valtakunnanvoudin viran lisäksi virastoon ehdotetaan perustettavaksi tarpeen mukaan johtavan hallintovoudin ja hallintovoudin virkoja. Johtavat hallintovoudit toimisivat esimiestehtävissä ja hallintovoutien ohella juristin tutkintoa edellyttävissä asiantuntijatehtävissä. Virastossa voisi olla myös muuta henkilöstöä.

4 §. Johtaminen ja päätösvalta. Valtakunnanvoudinvirastoa johtaisi pykälän 1 momentin mukaan valtakunnanvoudin.

Jollei jonkin asian osalta toisin säädetä tai määrätä viraston työjärjestyksessä, viraston päätettävät asiat kuuluisivat 2 momentin mukaan Valtakunnanvoudin ratkaistaviksi. Kyseessä olisi siis niin sanottu päällikkövirasto.

5 §. Kelpoisuusvaatimukset. Valtakunnanvoudilta edellytettäisiin pykälän 1 momentin mukaan oikeustieteen maisterin tutkintoa. Aiempi oikeustieteen kandidaatin tutkinto antaisi myös kelpoisuuden valtakunnanvoudin tehtäviin. Lisäksi vaatimuksena olisi erinomainen perehtyneisyys ulosottotoimeen ja hallintotehtäviin sekä käytännössä osoitet-

tu hyvä johtamistaito ja johtamiskokemus. Aiempi virkaura kihlakunnanvoudina tai ulosoton hallinnossa olisi luonnollinen tausta valtakunnanvoudille. Yksinomaan muualla kuin ulosottotoimessa hankittu kokemus ei toisi kelpoisuutta valtakunnanvoudin virkaan. Valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n 5 kohdan mukaan vain Suomen kansalainen voidaan nimittää viraston päällikön virkaan.

Kelpoisuusvaatimuksena johtavan hallintovoudin ja hallintovoudin virkoihin olisi pykälän 2 momentin mukaan oikeustieteen maisterin tutkinto tai sitä vastaava aiempi kandidaatin tutkinto sekä hyvä perehtyneisyys ulosottotoimeen ja hallintotehtäviin. Johtavalla hallintovoudilla olisi oltava tehtävän hoitamisessa tarvittava johtamistaito. Myös muissa kuin kihlakunnanvoudin tai ulosoton hallinnon tehtävissä hankittu riittävä ulosotto-oikeudellinen osaaminen ja asiantuntemus voisi tuoda kelpoisuuden näihin virkoihin.

6 §. Nimittäminen. Pykälän 1 momentti sisältää viittauksen ulosottokaaren 1 luvun 12 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan valtakunnanvoudin nimittää valtioneuvosto. Pykälän 2 momentin mukaan muun henkilöstön nimitäisi tai ottaisi palvelukseen valtakunnanvoudin, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

7 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin pykälän 1 momentin mukaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta ja Valtakunnanvoudinviraston toiminnan järjestämisestä sekä vastaavista sellaisista seikoista, jotka eivät edellytä lakitasoista sääntelyä. Asetuksen tarve tulisi harkittavaksi täytäntöönpanovaiheessa. Vasta silloin on arvioitavissa lain säännösten ja työjärjestyksen määräysten riittävyys viraston toiminnan ohjauksessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Valtakunnanvoudinviraston työjärjestyksestä, jonka Valtakunnanvoudin vahvistaisi yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (651/1988) säännökset huomioon ottaen. Työjärjestyksessä annettaisiin tarkemmat määräykset erityisesti sisäisestä työnjaosta, asioiden käsittelystä ja toiminnan muusta järjestämisestä, sijaisuuksista, sisäisestä johtamisesta sekä muista sisäiseen hallintoon kuuluvista asioista.

8 §. *Voimaantulo.* Laki tulisi pykälän *1 momentin* mukaan voimaan 1 päivänä tammiukuuta 2010.

Edellä mainittuun päivämäärään saakka Valtakunnanvoudinviraston tehtävät kuuluvat ulosottokaaren siirtymäsäännöksen (UK 13:2:n 3 kohta) nojalla oikeusministeriölle samaten kuin lääninhallitukset muulta osin hoitavat niille aikaisemman lain mukaan kuuluvat tehtävät.

Lain täytäntöönpanon edellyttämiin Valtakunnanvoudinviraston toiminnan aloittamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin voitaisiin pykälän *2 momentin* mukaan ryhtyä ennen lain voimaantuloa.

9 §. *Tehtäviä koskevat siirtymäsäännökset.* Oikeusministeriössä ja lääninhallituksissa viireillä olevat Valtakunnanvoudinvirastolle kuuluvat asiat siirtyisivät *1 momentin* nojalla viraston käsiteltäviksi. Tämä tarkoittaa samalla sitä, että mitä niistä tehtävistä, jotka tämän lain mukaan tulisivat kuulumaan Valtakunnanvoudinvirastolle, muualla säädetään, koskisivat lain voimaan tultua Valtakunnanvoudinvirastoa, jollei toisin säädettäisi tai määrättäisi.

Pykälän *2 momentin* mukaan Valtakunnanvoudinviraston tehtäviin liittyvät sopimukset, sitoumukset sekä muut vastuut ja oikeudet siirtyisivät oikeusministeriöltä viraston hoitettaviksi, jos näin erikseen sovitaan tai määrätään. Kysymyksessä olisivat ministeriön antamat sitoumukset ja sen tekemät sopimukset hakijoiden ja sidosryhmien kanssa esimerkiksi ulosoton raha- ja postiliikenteen hoitamisessa, tietojärjestelmien kehittämisessä ja ulosoton tiedonsaannin turvaamisessa teknisen käyttöyhteyden avulla.

10 §. *Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset.* Oikeusministeriön oikeushallinto-osaston ulosottoyksikköön sijoitettu sellainen virka, johon lain voimaan tullessa kuuluvat tehtävät pääasiallisesti siirtyisivät Valtakunnanvoudinviraston tehtäviksi, siirtyisivät pykälän *1 momentin* nojalla ilman virkaan nimitetyn virkamiehen suostumusta Valtakunnanvoudinviraston vastaavaksi viraksi. Ainoastaan, jos työssäkäyntialue siirron johdosta muuttuisi, tarvittaisiin asianomaisen virkamiehen suostumus. Siirtyneen viran nimike voisi muuttua. Tarkoitus on, että ministeriöön jäisi riittäväksi katsottava määrä ulos-

oton virkoja hoitamaan kyseisen sektorin ministeriösidonnaisia tehtäviä.

Pykälän *2 momentissa* ehdotetaan, että *1 momentissa* selostetuin tavoin menetellään myös lääninhallitusten niiden virkojen suhteen, joihin kuuluvat tehtävät ovat pääasiallisesti kohdistuneet ulosoton hallintotehtäviin.

Pykälän *3 momentin* mukaan siirtyvään virkaan nimitetty virkamies siirtyisi Valtakunnanvoudinviraston vastaavaan virkaan. Määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetyt virkamiehet eivät siirtyisi viran mukana. Siirtyvä henkilöstö säilyttäisi siirtymähetkellä palvelussuhteeseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet sekä euromääräisen palkkansa.

Mikäli valtion palkkausjärjestelmä saadaan sovituksi virastoon heti toiminnan aloittamisesta lukien, sanottu euromääräinen palkka säilyy siten ja siltä osin kuin siitä on sovittu valtion virka- ja työehtosopimuksen allekirjoituspöytäkirjan 13 §:ssä (ns. palkanlisämalli). Tilanteessa, jossa uudessa organisaatiossa ei vielä ole palkkausjärjestelmää, euromääräinen palkka voi muuttua yleisten työ- ja virkamiesoikeudellisten säännösten ja periaatteiden mukaisesti eikä siirtyvä henkilöstö voi nyt ehdotetun siirtymäsäännöksen perusteella vain organisaatiomuutoksen vuoksi saada parempaa suojaa palkan osalta kuin henkilöstöllä oli vanhassa organisaatiossa.

Pykälän *4 momentin* mukaan oikeusministeriö voisi ennen lain voimaan tuloa perustaa Valtakunnanvoudinvirastoon uusia virkoja esimerkiksi virkojen tarpeen ollessa suurempi kuin on siirtyvien virkojen lukumäärä. Täytettäessä viraston virkoja ensimmäisen kerran nimityksen tekisi oikeusministeriö. Nämä virat voitaisiin tällöin myös täyttää haittaviksi julistamatta, jos virkaan nimitetään pääasiallisesti ulosoton hallintotehtäviä oikeusministeriössä tai lääninhallituksessa hoitanut henkilö. Poikkeuksena edellä sanotusta olisi valtakunnanvoudin viran täyttäminen.

1.2 Laki ulosottokaaren eräiden säännösten voimaantulosta

Ulosottokaaren 13 luvun 2 §:ään sisältyvien siirtymäsäännösten 3. kohdan mukaan lain 1 luvun 11 §:n 2 momentin, 12 §:n sekä muiden hallintovirastoa koskevien säännösten voimaantulosta säädetään erikseen lailla. Täl-

lä lailla säädettäisiin, että mainitut säännökset tulevat voimaan tammikuun 1 päivänä 2010.

Samalla ehdotetaan kumottavaksi ulosottoimen hallinnosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1321/2007) 11 §. Pykälässä säädetään lääninhallituksen oikeushallintopäälliköstä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

1.3 Ulosottokaari

1 luku. Yleiset säännökset

11 §. Ulosottolaitoksen organisaatio. Pykälän 2 momentti koskee keskushallintotasoa. Nykyisen momentin mukaan keskushallinnosta huolehtii valtakunnallinen ulosoton hallintovirasto. Momenttia muutettaisiin 1. lakiehdotuksen mukaisesti niin, että hallintoviraston sijasta käytettäisiin nimitystä Valtakunnanvoudinvirasto. Ehdotetun momentin mukaan ulosottoimen keskushallinnosta huolehtii Valtakunnanvoudinvirasto. Valtakunnanvoudinvirasto ja ulosottovirastot kuuluisivat nykyiseen tapaan oikeusministeriön hallinnonalaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään paikallisista ulosottovirastoista. Momenttia muutettaisiin niin, että ulosottoviraston toimipaikoista säädettäisiin oikeusministeriön asetuksella. Nykyisen säännöksen mukaan asiassa riittää oikeusministeriön päätös. Operationaalisen toimivallan siirtyessä oikeusministeriöltä pääosin Valtakunnanvoudinvirastolle on luontevampaa, että toimipaikoista säädetään eikä tehdä hallinnollista päätöstä oikeusministeriössä.

12 §. Valtakunnanvoudinvirasto. Nykyisessä pykälässä säädetään hallintoviraston tehtävistä, mutta vain yleisellä tasolla, koska pykälän mukaan hallintovirastosta säädetään erikseen lailla. Pykälään tehtäisiin ehdotetusta Valtakunnanvoudinvirastosta annetusta laista johtuvat muutokset. Pykälän 1 momentin mukaan Valtakunnanvoudinvirastolle kuuluu hallinnollinen ulosottoimen yleinen johto, ohjaus ja valvonta. Valtakunnanvoudinviraston tulee momentin mukaan erityisesti huolehtia ulosottolaitoksen palvelujen alueellisesta saatavuudesta. Momentti

vastaa nykyistä muutoin paitsi sana hallintovirasto on vaihdettu Valtakunnanvoudinvirastoksi.

Pykälän ehdotetun 2 momentin ensimmäisen lauseen mukaan Valtakunnanvoudinviraston päällikön nimittää valtioneuvosto. Momentti on samansisältöinen kuin nykyisin, vain viraston nimi on vaihdettu. Momentin toisessa lauseessa on viittaussäännös siihen, että muutoin viraston tehtävistä, viroista ja muusta järjestämisestä säädetään erikseen lailla. Jälkimmäisellä viitataan ensimmäiseen lakiehdotukseen. Viittaussäännöksestä on poistettu maininta siitä, että viraston nimestä säädetään lailla, koska viraston nimestä säädettäisiin myös ulosottokaareissa.

14 §. Nimittäminen ja kelpoisuusvaatimukset. Pykälän 1 momentti koskee johtavan kihlakunnanvoudin ja kihlakunnanvoudin nimitystä. Nykyisen säännöksen mukaan nimitysvalta on hallintovirastolla. Momenttia muutettaisiin teknisesti muuttamalla viraston nimi Valtakunnanvoudinvirastoksi.

24 §. Ulosoton tietojärjestelmä ja ulosottorekisteri. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin 1. lakiehdotuksen johdosta, että Valtakunnanvoudinvirasto huolehtii tietojärjestelmän ylläpitämisestä ja kehittämisestä.

25 §. Rekisterinpitäjät. Pykälä koskee ulosottorekisterin pitäjiä. Pykälään on vaihdettu hallintoviraston tilalle Valtakunnanvoudinvirasto. Asiamuutoksia ei ehdoteta.

27 §. Oikeus käsitellä tietoja. Pykälän 2 momentissa säädetään, kenellä on oikeus käsitellä ulosottorekisteriin talletettuja erityistietoja. Myös tätä momenttia muutettaisiin vaihtamalla keskushallintoviraston nimeksi Valtakunnanvoudinvirasto.

35 §. Tietojen luovuttaminen teknisen käyttöyhteyden avulla. Pykälä koskee teknisen käyttöyhteyden perustamisesta ja tietojen sähköistä luovuttamista ulosottorekisteristä. Keskushallintoviraston nimi vaihdettaisiin tässäkin Valtakunnanvoudinvirastoksi.

3 luku. Yleiset menettelysäännökset

1 §. Ulosoton hakeminen. Pykälän 1 momentin 3 kohtaan muutettaisiin 1. lakiehdotuksen johdosta sana hallintovirasto Valtakunnanvoudinvirastoksi. Näin ollen jos Valtakunnanvoudinvirasto tai sen määräämä

myöntää hakijalle luvan, ulosottoa voidaan hakea teknisellä käyttöyhteydellä.

11 §. Asiamiehen valtakirja. Pykälän 3 momentti koskee niin sanottua valtakunnallista sähköistä valtakirjaa. Momentin mukaan Valtakunnanvoudinvirasto tai sen määräämä voi velkojan pyynnöstä päättää, että tällainen valtakirja talletetaan ulosoton tietojärjestelmään. Momenttiin on vaihdettu Valtakunnanvoudinvirasto hallintoviraston tilalle.

64 §. Yleinen säännös. Pykälä koskee ulosottomiehen oikeutta saada tietoja. Pykälän 1 momentin mukaan ulosottomiehellä on oikeus salassapitosäännösten estämättä maksutta saada tietoja luvussa säädetyllä tavalla, jos tiedot ovat yksittäisessä ulosottoasiassa välttämättömiä täytäntöönpanoa varten. Tiedot voidaan momentin mukaan antaa teknisen käyttöyhteyden avulla. Puheena olevaan momenttiin ei ehdoteta muutoksia.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan Valtakunnanvoudinvirastolla on oikeus saada edellä todettuja pykälän 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ja luovuttaa niitä ulosottomiehille käytettäväksi yksittäisissä ulosottoasioissa. Tällainen keskitetty tietojen hankkiminen voitaisiin järjestää, jos se on tarkoituksenmukaista. Keskitettyä tietojen hankintaa voidaan pitää tarkoituksenmukaisena esimerkiksi silloin, kun on kyse suuresta tietomassasta ja keskittämällä voidaan välttää turhien kulujen tai henkilötynön syntymistä tietojen luovuttajalle. Tarkoituksena on helpottaa tietojensaantia silloin, kun lukuisissa asioissa tarvitaan tietoa samasta lähteestä, esimerkiksi sähköisestä rekisteristä tai tietojärjestelmästä. Valtakunnanvoudinvirasto ei itse käyttäisi tietoja, vaan se tai sen toimeksiannosta palvelutoimittaja (OTTK) toimisi vain teknisenä tiedonvälittäjänä niille ulosottomiehille, joilla on vireillä sellaisten henkilöiden ulosottoasioita, joita koskevia tietoja on löytynyt kyseisessä tietojen hankinnassa. Vain näitä henkilöitä koskevat tiedot toimitettaisiin ulosottopiireihin. Arvion tiedon välttämättömyydestä yksittäisessä ulosottoasiassa tekisi kukin ulosottomies itsenäisesti.

Ne ulosottovelalliset, jotka katsovat, että tietojen hankkiminen ei ole ollut ulosottokaaren mukaista, voisivat tehdä normaaliin tapaan kantelun. Sen ulosottomiehen päätök-

sestä, joka on tietoja käyttänyt, voidaan puolestaan valittaa.

69 §. Yleinen säännös. Pykälän mukaan salassa pidettäviä tietoja voidaan luovuttaa sen lisäksi, mitä muualla säädetään, luvun 70–73 §:n mukaisesti. Tietoja voidaan luovuttaa nykyisen pykälän mukaan muun muassa hallintovirastolle. Tältä osin pykälää muutettaisiin edellä todetuista syistä niin, että tietoja voidaan luovuttaa Valtakunnanvoudinvirastolle. Kuten nykyisinkin tietoja luovutettaisiin nimenomaan ulosoton hallintotehtävien hoitamista varten. Valtakunnanvoudinvirastolle ei tulisi kuulumaan muita kuin hallintotehtäviä.

11 luku. **Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn**

18 §. Osoitus kantelun tekemiseen. Pykälä koskee käräjäoikeuden antamaa osoitusta tehdä kantelu ulosoton hallintovirastolle. Pykälään vaihdettaisiin hallintoviraston tilalle Valtakunnanvoudinvirasto.

20 §. Oikeudenkäyntikulut. Pykälän 2 momentin mukaan ennen oikeudenkäyntikulujen määräämistä valtion korvattaviksi tuomioistuimen tulee kuulla Valtakunnanvoudinvirastoa. Momentti on muutoin samansisältöinen kuin nykyinen paitsi tässäkin on vaihdettu hallintovirasto Valtakunnanvoudinvirastoksi.

12 luku. **Erinäiset säännökset**

2 §. Määräykset. Pykälään tehtäisiin Valtakunnanvoudinviraston perustamisesta johtuva muutos. Valtakunnanvoudinvirasto voi pykälän mukaan antaa hallinnollisia määräyksiä ulosottokaaren täytäntöönpanemiseksi.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Pykälän 1 momentissa on voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Pykälän 2 momentin mukaan oikeusministeriön päätös ulosottoviraston toimipaikoista on voimassa, kunnes toimipaikoista säädetään oikeusministeriön asetuksella. Oikeusministeriön asetusta toimipaikoista ei siis tarvitsisi antaa tämän lain voimaan tulon johdosta. Seuraavan kerran, kun lain voimaantumisen jälkeen tulee tarvetta päättää toimipaikoista, niistä tulee säätää oikeusministeriön

asetuksella niin kuin lain 1 luvun 12 §:n 3 momentissa säädettäisiin.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin tavanomainen säännös siitä, että ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 119 §:n mukaan julkista valtaa käyttävän valtion toimielimen yleisistä perusteista on säädettävä lailla. Yksilön oikeuksis-

ta ja velvollisuuksista tulee perustuslain 80 §:n mukaan säätää lailla. Tämä koskee myös virkamiesten oikeusaseman perusteita. Ehdotetulla sääntelyllä toteutettaisiin perustuslaissa asetetut vaatimukset julkista valtaa käyttävää organisaatiota koskevalle sääntelylle.

Tässä hallituksen esityksessä on kysymys ulosottokaarella jo toteutetun kaksiportaisen ulosotto-organisaation tarkemmasta säätelystä ulosottoimen keskushallinnon osalta.

Hallitus edellä esitetyillä perusteluilla katsoo, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa säätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**Valtakunnanvoudinvirastosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Valtakunnanvoudinvirasto

Ulosottokaaressa (705/2007) tarkoitettuna ulosoton keskushallinnosta huolehtivana valtakunnallisena virastona toimii Valtakunnanvoudinvirasto.

2 §

Valtakunnanvoudinviraston tehtävät

Sen lisäksi, mitä ulosottokaaressa säädetään, Valtakunnanvoudinvirasto:

- 1) huolehtii ulosottolaitoksen toimintaedellytyksistä ja kehittää ulosottotoimea oikeusministeriön kanssa sovittujen tavoitteiden mukaisesti;
- 2) avustaa oikeusministeriötä strategisessa suunnittelussa, talousarvion valmistelussa ja lainvalmistelussa;
- 3) ylläpitää ja kehittää ulosottolaitoksen käytössä olevia tietojärjestelmiä;
- 4) ratkaisee sille kuuluvat ulosottoviranomaisten toimintaa koskevat kantelut ja korvausvaatimukset;
- 5) kehittää ulosottotoimen hallinnon kansainvälistä yhteistyötä;
- 6) huolehtii muista ulosottotoimen valtakunnallisista hallintotehtävistä.

3 §

Virat ja henkilöstö

Valtakunnanvoudinvirastossa on valtakunnanvoudin virka, ja lisäksi virastossa voi olla

johtavien hallintovoutien ja hallintovoutien virkoja sekä muuta henkilöstöä.

4 §

Johtaminen ja päätösvalta

Valtakunnanvoudinvirastoa johtaa valtakunnanvouti.

Valtakunnanvouti ratkaisee viraston päätettäväksi kuuluvat asiat, joita ei säädetä tai työjärjestyksessä määrätä muun virkamiehen ratkaistaviksi.

5 §

Kelpoisuusvaatimukset

Valtakunnanvoudin kelpoisuusvaatimuksena on oikeustieteen maisterin tutkinto tai muu vastaava aikaisempi tutkinto, erinomainen perehtyneisyys ulosottotoimeen ja hallintotehtäviin sekä käytännössä osoitettu hyvä johtamistaito ja johtamiskokemus.

Johtavan hallintovoudin ja hallintovoudin viran kelpoisuusvaatimuksena on oikeustieteen maisterin tutkinto tai muu vastaava aikaisempi tutkinto sekä hyvä perehtyneisyys ulosottotoimeen ja hallintotehtäviin. Johtavalla hallintovoudilla on lisäksi oltava tehtävän hoitamisessa tarvittava johtamistaito.

6 §

Nimittäminen

Ulosottokaaren 1 luvun 12 §:n 2 momentin nojalla valtakunnanvoudin nimittää valtioneuvosto.

Valtakunnanvouti nimittää viraston muut virkamiehet ja ottaa palvelukseen mahdollisen työsopimussuhteisen henkilöstön, jolle tätä oikeutta ole työjärjestyksessä annettu muulle virkamiehelle.

7 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta ja Valtakunnanvoudinviraston toiminnan järjestämisestä annetaan tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Työskentelyn järjestämisestä, kuten asioiden käsittelyjärjestyksestä ja sijaisuuksista, määrätään työjärjestyksessä, jonka valtakunnanvouti vahvistaa.

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

9 §

Tehtäviä koskevat siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa ne oikeusministeriössä ja lääninhallituksissa vireillä olevat asiat, jotka tämän lain tai muun lain taikka asetuksen mukaan kuuluvat Valtakunnanvoudinviraston tehtäviin, siirtyvät Valtakunnanvoudinviraston käsiteltäviksi.

Valtakunnanvoudinviraston tehtäviin liittyvät sopimukset ja muut sitoumukset samoin kuin muiden vastuiden ja oikeuksien hoito

siirtyvät tämän lain voimaan tultua oikeusministeriöltä virastolle siten kuin niistä erikseen määrätään tai sovitaan.

10 §

Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset

Oikeusministeriön oikeushallinto-osaston ulosottoyksikköön sijoitetut ne virat, joihin tämän lain voimaan tullessa kuuluvat tehtävät pääasiallisesti siirtyvät Valtakunnanvoudinviraston tehtäviksi, siirtyvät tämän lain voimaan tullessa Valtakunnanvoudinviraston vastaaviksi viroiksi. Viran siirtyminen ei edellytä virkaan nimitetyn virkamiehen suostumusta, ellei työssäkäyntialue muutu.

Lääninhallituksien ne virat, joihin kuuluvat tehtävät ovat pääasiallisesti kohdistuneet ulosoton hallintotehtäviin, siirtyvät tämän lain voimaan tullessa Valtakunnanvoudinviraston vastaaviksi viroiksi. Viran siirtyminen ei edellytä virkaan nimitetyn virkamiehen suostumusta, ellei työssäkäyntialue muutu.

Siirtyvään virkaan nimitetty virkamies siirtyy Valtakunnanvoudinviraston vastaavaan virkaan. Siirtyvä henkilöstö säilyttää siirtymähetkellä palvelussuhteeseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet sekä euromääräisen palkkansa.

Oikeusministeriö voi ennen tämän lain voimaantuloa perustaa uusia virkoja Valtakunnanvoudinvirastoon. Virkoja, valtakunnanvoudin virkaa lukuun ottamatta, ensimmäisen kerran täytettäessä oikeusministeriö nimittää virkoihin. Virat, valtakunnanvoudin virkaa lukuun ottamatta, voidaan tällöin täyttää haettaviksi julistamatta, jos virkaan nimitetään pääasiallisesti ulosoton hallintotehtäviä oikeusministeriössä tai lääninhallituksessa hoitanut henkilö.

2.

Laki**ulosottokaaren eräiden säännösten voimaantulosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Ulosottokaaren (705/2007) 1 luvun 11 §:n
1 ja 2 momentti, 12 § sekä muut hallintovi-
rastoja koskevat säännökset tulevat voimaan
1 päivänä tammikuuta 2010.
Tällä lailla kumotaan ulosottoimen hal-

linnosta 20 päivänä joulukuuta 2007 annetun
valtioneuvoston asetuksen (1321/2007) 11 §.

2 §
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2010.

3.

Laki**ulosottokaaren muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä kesäkuuta 2007 annetun ulosottokaaren (705/2007) 1 luvun 11 §:n 2 ja 3 momentti, 12 §, 14 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §, 27 §:n 2 momentti, 35 §, 3 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohta, 11 §:n 3 momentti, 69 §, 11 luvun 18 §, 20 §:n 2 momentti sekä 12 luvun 2 § ja

lisätään 3 luvun 64 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

11 §

Ulosottolaitoksen organisaatio

Ulosottotoimen keskushallinnosta huolehtii Valtakunnanvoudinvirasto. Valtakunnanvoudinvirasto ja ulosottovirastot kuuluvat oikeusministeriön hallinnonalaan.

Ulosottoviraston toimialue (*ulosottopiiri*) muodostuu yhdestä tai useammasta kihlakunnasta. Ulosottopiireistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ulosottoviraston toimipaikoista säädetään oikeusministeriön asetuksella.

12 §

Valtakunnanvoudinvirasto

Valtakunnanvoudinvirastolle kuuluu hallinnollinen ulosottotoimen yleinen johto, ohjaus ja valvonta. Valtakunnanvoudinviraston tulee erityisesti huolehtia ulosottolaitoksen palvelujen alueellisesta saatavuudesta.

Valtakunnanvoudinviraston päällikön nimittää valtioneuvosto. Muutoin viraston tehtävistä, viroista ja muusta järjestämisestä säädetään erikseen lailla.

14 §

Nimittäminen ja kelpoisuusvaatimukset

Johtavan kihlakunnanvoudin ja kihlakunnanvoudin nimittää Valtakunnanvoudinvirasto.

Ulosottorekisteri

24 §

Ulosoton tietojärjestelmä ja ulosottorekisteri

Ulosoton tietojärjestelmä on ulosottoviranomaisille kuuluvien tehtävien hoitamista varten perustettu ja ulosottoviranomaisten valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä. Valtakunnanvoudinvirasto huolehtii tietojärjestelmän ylläpitämisestä ja kehittämisestä.

25 §

Rekisterinpitäjät

Ulosottorekisteriä pitävät paikalliset ulosottoviranomaiset yhdessä. Tiedot tallettanut viranomaisesta vastaa tallettamiansa tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käy-

tön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa. Valtakunnanvoudinvirasto huolehtii rekisterin yleisestä ylläpidosta sekä antaa määräyksiä tietojen teknisestä tallettamis- ja käsittelytavasta.

27 §

Oikeus käsitellä tietoja

Kihlakunnanvoudit, heidän alaisensa virkamiehet sekä oikeusministeriön ja Valtakunnanvoudinviraston asianomaiset virkamiehet saavat ulosottoasiassa tai ulosoton hallintoasiassa käsitellä salassapitosäännösten estämättä 26 §:ssä mainittuja tietoja, erityistietoja kuitenkin vain asiassa välttämättömin osin.

35 §

Tietojen luovuttaminen teknisen käyttöyhteyden avulla

Valtakunnanvoudinvirasto voi päättää teknisen käyttöyhteyden perustamisesta ja tietojen luovuttamisesta sen avulla ulosottorekisteristä, jos tietojen vastaanottajalla on lain mukaan oikeus saada tietoja ulosottoviranomaiselta sähköisessä muodossa. Ennen käyttöyhteyden avaamista tietojen vastaanottajan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

3 luku

Yleiset menettelysäännökset*Ulosottoasian vireillepano*

1 §

Ulosoton hakeminen

Ulosottoa haetaan:

3) sähköisellä viestillä, joka toimitetaan teknisen käyttöyhteyden avulla ulosoton valtakunnalliseen tietojärjestelmään, jos Valtakunnanvoudinvirasto tai sen määräämä on

myöntänyt hakijalle siihen luvan (*tietojärjestelmähakija*).

11 §

Asiamiehen valtakirja

Valtakunnanvoudinvirasto tai sen määräämä voi velkojan pyynnöstä päättää, että valtakirja talletetaan ulosoton tietojärjestelmään asiamiehen edustusvallan osoittamiseksi, jos on ilmeistä, ettei täytäntöönpanon luotettavuus siitä kärsi. Asiamiehen ei tällöin tarvitse esittää muuta valtakirjaa, ellei ulosottomies toisin määrää. Tietojärjestelmään talletettu valtakirja on välittömästi peruutettava, jos valtakirjan antaja sitä pyytää.

Sivullisen ja viranomaisen tietojenantovelvollisuus

64 §

Yleinen säännös

Valtakunnanvoudinvirastolla on oikeus saada 1 momentissa tarkoitettuja tietoja siinä mainituin ehdoin ja luovuttaa niitä ulosottomiehille käytettäväksi yksittäisissä ulosottoasioissa, jos tällainen keskitetty tietojen hankkiminen on tarkoituksenmukaista.

Ulosottoviranomaisen oikeus luovuttaa tietoja

69 §

Yleinen säännös

Ulosottoviranomaisen asiakirjan julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Sen lisäksi, mitä mainitussa tai muussa laissa säädetään ulosottoviranomaisen oikeudesta tai velvollisuudesta luovuttaa tietoja, ulosottoviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa tietoja niin kuin 70–73 §:ssä säädetään. Tietoja voidaan luovuttaa myös toiselle ulosottoviranomaiselle ulosottoasian hoita-

mista varten sekä oikeusministeriölle ja Valtakunnanvoudinvirastolle hallintotehtävien hoitamista varten. Ulosottorekisteriin talletettujen tietojen julkisuudesta ja luovuttamisesta säädetään 1 luvussa.

11 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn

18 §

Osoitus kantelun tekemiseen

Jos valituskirjelmässä on ilmoitus siitä, että ulosottomies on tehnyt virheellisen virkatoimen tai laiminlyönyt toimen suorittamisen, eikä ilmoitusta voida tutkia muutoksenhakemuksena, käräjäoikeuden tulee jättää valitus siltä osin tutkimatta ja osoittaa asianomainen kantelemaan Valtakunnanvoudinvirastolle.

20 §

Oikeudenkäyntikulut

Jos sivullisen valitus hyväksytään, valtio voidaan sivullisen vaatimuksesta määrätä osittain tai kokonaan korvaamaan tämän koh-

tuulliset oikeudenkäyntikulut, jos kulujen jäämistä sivullisen vahingoksi voidaan olosuhteet huomioon ottaen pitää kohtuuttomana. Valtio voidaan määrätä korvaamaan myös ulosoton asianosaisen oikeudenkäyntikulut, jos asiassa on sattunut selvä virhe, joka olisi tullut korjata itseoikaisuna. Ennen kulujen määräämistä valtion korvattaviksi Valtakunnanvoudinvirastoa on kuultava.

12 luku

Erinäiset säännökset

2 §

Määräykset

Valtakunnanvoudinvirasto voi antaa hallinnollisia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanemiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Ulosottovirastojen toimipaikoista annettu oikeusministeriön päätös (866/2007) on voimassa, kunnes toimipaikoista säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 3 päivänä huhtikuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Tuija Brax*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

3.

Laki

ulosottokaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä kesäkuuta 2007 annetun ulosottokaaren (705/2007) 1 luvun 11 §:n 2 ja 3 momentti, 12 §, 14 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §, 27 §:n 2 momentti, 35 §, 3 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohta, 11 §:n 3 momentti, 69 §, 11 luvun 18 §, 20 §:n 2 momentti sekä 12 luvun 2 § ja

lisätään 3 luvun 64 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

11 §

11 §

Ulosottolaitoksen organisaatio

Ulosottolaitoksen organisaatio

Keskushallinnosta huolehtii valtakunnallinen ulosoton hallintovirasto (hallintovirasto). Hallintovirasto ja ulosottovirastot kuuluvat oikeusministeriön hallinnonalaan.

Ulosottoviraston toimialue (*ulosottopiiri*) muodostuu yhdestä tai useammasta kihlakunnasta. Ulosottopiireistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Oikeusministeriö päättää ulosottoviraston toimipaikoista.

Ulosottoimen keskushallinnosta huolehtii *Valtakunnanvoudinvirasto*. *Valtakunnanvoudinvirasto* ja ulosottovirastot kuuluvat oikeusministeriön hallinnonalaan.

Ulosottoviraston toimialue (*ulosottopiiri*) muodostuu yhdestä tai useammasta kihlakunnasta. Ulosottopiireistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ulosottoviraston toimipaikoista *säädetään oikeusministeriön asetuksella*.

12 §

12 §

Hallintovirasto

Valtakunnanvoudinvirasto

Hallintovirastolle kuuluu hallinnollinen ulosottoimen yleinen johto, ohjaus ja valvonta. Hallintoviraston tulee erityisesti huolehtia ulosottolaitoksen palvelujen alueellisesta saatavuudesta.

Hallintoviraston päällikön nimittää valtioneuvosto. Muutoin hallintoviraston *nimestä*, tehtävistä, viroista ja muusta järjestämisestä säädetään erikseen lailla.

Valtakunnanvoudinvirastolle kuuluu hallinnollinen ulosottoimen yleinen johto, ohjaus ja valvonta. *Valtakunnanvoudinviraston* tulee erityisesti huolehtia ulosottolaitoksen palvelujen alueellisesta saatavuudesta.

Valtakunnanvoudinviraston päällikön nimittää valtioneuvosto. Muutoin *viraston* tehtävistä, viroista ja muusta järjestämisestä säädetään erikseen lailla.

14 §

Nimittäminen ja kelpoisuusvaatimukset

Johtavan kihlakunnanvoudin ja kihlakunnanvoudin nimittää hallintovirasto.

14 §

Nimittäminen ja kelpoisuusvaatimukset

Johtavan kihlakunnanvoudin ja kihlakunnanvoudin nimittää *Valtakunnanvoudinvirasto*.

Ulosottorekisteri

24 §

Ulosoton tietojärjestelmä ja ulosottorekisteri

Ulosoton tietojärjestelmä on ulosottoviranomaisille kuuluvien tehtävien hoitamista varten perustettu ja ulosottoviranomaisten valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä. Hallintovirasto huolehtii tietojärjestelmän ylläpitämisestä ja kehittämisestä.

Ulosottorekisteri

24 §

Ulosoton tietojärjestelmä ja ulosottorekisteri

Ulosoton tietojärjestelmä on ulosottoviranomaisille kuuluvien tehtävien hoitamista varten perustettu ja ulosottoviranomaisten valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä. *Valtakunnanvoudinvirasto* huolehtii tietojärjestelmän ylläpitämisestä ja kehittämisestä.

25 §

Rekisterinpitäjät

Ulosottorekisteriä pitävät paikalliset ulosottoviranomaiset yhdessä. Tiedot tallettanut viranomainen vastaa tallettamiensa tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa. Hallintovirasto huolehtii rekisterin yleisestä ylläpidosta sekä antaa määräyksiä tietojen teknisestä tallettamis- ja käsittelytavasta.

25 §

Rekisterinpitäjät

Ulosottorekisteriä pitävät paikalliset ulosottoviranomaiset yhdessä. Tiedot tallettanut viranomainen vastaa tallettamiensa tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa. *Valtakunnanvoudinvirasto* huolehtii rekisterin yleisestä ylläpidosta sekä antaa määräyksiä tietojen teknisestä tallettamis- ja käsittelytavasta.

27 §

Oikeus käsitellä tietoja

Kihlakunnanvoudit, heidän alaisensa virkamiehet sekä oikeusministeriön ja hallintoviraston asianomaiset virkamiehet saavat ulosottoasiassa tai ulosoton hallintoasiassa käsitellä salassapitosäännösten estämättä 26 §:ssä mainittuja tietoja, erityistietoja kuitenkin vain asiassa välttämättömin osin.

27 §

Oikeus käsitellä tietoja

Kihlakunnanvoudit, heidän alaisensa virkamiehet sekä oikeusministeriön ja *Valtakunnanvoudinviraston* asianomaiset virkamiehet saavat ulosottoasiassa tai ulosoton hallintoasiassa käsitellä salassapitosäännösten estämättä 26 §:ssä mainittuja tietoja, erityistietoja kuitenkin vain asiassa välttämättömin osin.

35 §

Tietojen luovuttaminen teknisen käyttöyhteyden avulla

Hallintovirasto voi päättää teknisen käyttöyhteyden perustamisesta ja tietojen luovuttamisesta sen avulla ulosottorekisteristä, jos tietojen vastaanottajalla on lain mukaan oikeus saada tietoja ulosottoviranomaiselta sähköisessä muodossa. Ennen käyttöyhteyden avaamista tietojen vastaanottajan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

3 luku

Yleiset menettelysäännökset*Ulosottoasian vireillepano*

1 §

Ulosoton hakeminen

Ulosottoa haetaan:

3) sähköisellä viestillä, joka toimitetaan teknisen käyttöyhteyden avulla ulosoton valtakunnalliseen tietojärjestelmään, jos hallintovirasto tai sen määräämä on myöntänyt hakijalle siihen luvan (tietojärjestelmähakija).

11 §

Asiamiehen valtakirja

Hallintovirasto tai sen määräämä voi velkojan pyynnöstä päättää, että valtakirja talletetaan ulosoton tietojärjestelmään asiamiehen edustusvallan osoittamiseksi, jos on ilmeistä, ettei täytäntöönpanon luotettavuus siitä kärsi. Asiamiehen ei tällöin tarvitse esittää muuta valtakirjaa, ellei ulosottomies toisin määrää. Tietojärjestelmään talletettu valtakirja on välittömästi peruutettava, jos valtakirjan antaja sitä pyytää.

35 §

Tietojen luovuttaminen teknisen käyttöyhteyden avulla

Valtakunnanvoudinvirasto voi päättää teknisen käyttöyhteyden perustamisesta ja tietojen luovuttamisesta sen avulla ulosottorekisteristä, jos tietojen vastaanottajalla on lain mukaan oikeus saada tietoja ulosottoviranomaiselta sähköisessä muodossa. Ennen käyttöyhteyden avaamista tietojen vastaanottajan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

3 luku

Yleiset menettelysäännökset*Ulosottoasian vireillepano*

1 §

Ulosoton hakeminen

Ulosottoa haetaan:

3) sähköisellä viestillä, joka toimitetaan teknisen käyttöyhteyden avulla ulosoton valtakunnalliseen tietojärjestelmään, jos *Valtakunnanvoudinvirasto* tai sen määräämä on myöntänyt hakijalle siihen luvan (tietojärjestelmähakija).

11 §

Asiamiehen valtakirja

Valtakunnanvoudinvirasto tai sen määräämä voi velkojan pyynnöstä päättää, että valtakirja talletetaan ulosoton tietojärjestelmään asiamiehen edustusvallan osoittamiseksi, jos on ilmeistä, ettei täytäntöönpanon luotettavuus siitä kärsi. Asiamiehen ei tällöin tarvitse esittää muuta valtakirjaa, ellei ulosottomies toisin määrää. Tietojärjestelmään talletettu valtakirja on välittömästi peruutettava, jos valtakirjan antaja sitä pyytää.

Sivullisen ja viranomaisen tietojenantovelvollisuus

64 §

Yleinen säännös

Valtakunnanvoudinvirastolla on oikeus saada 1 momentissa tarkoitettuja tietoja siinä mainituin ehdoin ja luovuttaa niitä ulosottomiehille käytettäväksi yksittäisissä ulosottoasioissa, jos tällainen keskitetty tietojen hankkiminen on tarkoituksenmukaista.

Ulosottoviranomaisen oikeus luovuttaa tietoja

69 §

Yleinen säännös

Ulosottoviranomaisen asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään. Sen lisäksi, mitä mainitussa tai muussa laissa säädetään ulosottoviranomaisen oikeudesta tai velvollisuudesta luovuttaa tietoja, ulosottoviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa salassa pidettäviä tietoja niin kuin 70—73 §:ssä säädetään. Tietoja voidaan luovuttaa myös toiselle ulosottoviranomaiselle ulosottoasian hoitamista varten sekä oikeusministeriölle ja hallintovirastolle hallintotehtävien hoitamista varten. Ulosottorekisteriin talletettujen tietojen julkisuudesta ja luovuttamisesta säädetään 1 luvussa.

11 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn

18 §

Osoitus kantelun tekemiseen

Jos valituskirjelmässä on ilmoitus siitä, että ulosottomies on tehnyt virheellisen virkatöimen tai laiminlyönyt toimen suorittamisen,

Ulosottoviranomaisen oikeus luovuttaa tietoja

69 §

Yleinen säännös

Ulosottoviranomaisen asiakirjan julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Sen lisäksi, mitä mainitussa tai muussa laissa säädetään ulosottoviranomaisen oikeudesta tai velvollisuudesta luovuttaa tietoja, ulosottoviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa tietoja niin kuin 70—73 §:ssä säädetään. Tietoja voidaan luovuttaa myös toiselle ulosottoviranomaiselle ulosottoasian hoitamista varten sekä oikeusministeriölle ja *Valtakunnanvoudinvirastolle* hallintotehtävien hoitamista varten. Ulosottorekisteriin talletettujen tietojen julkisuudesta ja luovuttamisesta säädetään 1 luvussa.

11 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn

18 §

Osoitus kantelun tekemiseen

Jos valituskirjelmässä on ilmoitus siitä, että ulosottomies on tehnyt virheellisen virkatöimen tai laiminlyönyt toimen suorittamisen,

eikä ilmoitusta voida tutkia muutoksenhakemuksena, käräjäoikeuden tulee jättää valitus siltä osin tutkimatta ja osoittaa asianomainen kantelemaan 1 luvun 12 §:ssä tarkoitetulle hallintovirastolle.

eikä ilmoitusta voida tutkia muutoksenhakemuksena, käräjäoikeuden tulee jättää valitus siltä osin tutkimatta ja osoittaa asianomainen kantelemaan *Valtakunnanvoudinvirastolle*.

20 §

Oikeudenkäyntikulut

Jos sivullisen valitus hyväksytään, valtio voidaan sivullisen vaatimuksesta määrätä osittain tai kokonaan korvaamaan tämän kohtuulliset oikeudenkäyntikulut, jos kulujen jäämistä sivullisen vahingoksi voidaan olosuhteet huomioon ottaen pitää kohtuuttomana. Valtio voidaan määrätä korvaamaan myös ulosoton asianosaisen oikeudenkäyntikulut, jos asiassa on sattunut selvä virhe, joka olisi tullut korjata itseoikaisuna. Ennen kulujen määräämistä valtion korvattaviksi 1 luvun 12 §:ssä mainittua hallintovirastoa on kuultava.

12 luku

Erinäiset säännökset

2 §

Määräykset

Hallintovirasto voi antaa hallinnollisia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanemiseksi.

20 §

Oikeudenkäyntikulut

Jos sivullisen valitus hyväksytään, valtio voidaan sivullisen vaatimuksesta määrätä osittain tai kokonaan korvaamaan tämän kohtuulliset oikeudenkäyntikulut, jos kulujen jäämistä sivullisen vahingoksi voidaan olosuhteet huomioon ottaen pitää kohtuuttomana. Valtio voidaan määrätä korvaamaan myös ulosoton asianosaisen oikeudenkäyntikulut, jos asiassa on sattunut selvä virhe, joka olisi tullut korjata itseoikaisuna. Ennen kulujen määräämistä valtion korvattaviksi *Valtakunnanvoudinvirastoa* on kuultava.

12 luku

Erinäiset säännökset

2 §

Määräykset

Valtakunnanvoudinvirasto voi antaa hallinnollisia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanemiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ kuuta
20 _____.

Ulosottovirastojen toimipaikoista annettu oikeusministeriön päätös (866/2007) on voimassa, kunnes toimipaikoista säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.